

**VIJEĆE MINISTARA
BOSNE I HERCEGOVINE**

138

Na osnovu člana 17. stav 2. i člana 72. Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04) i člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Agencije za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, na 113. sjednici održanoj 21. januara 2010. godine, donijelo je

PRAVILNIK

O PRIRODNIM MINERALNIM I PRIRODNIM IZVORSKIM VODAMA

DIO PRVI - OPĆE ODREDBE

Član 1.
(Predmet)

Pravilnikom o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama (u daljnjem tekstu: Pravilnik) propisuju se osnovni zahtjevi koje, u pogledu zdravstvene ispravnosti i kvaliteta, moraju zadovoljiti prirodne mineralne i prirodne izvorske vode, uređuju uslovi za korištenje i priznavanje prirodne mineralne i prirodne izvorske vode, uslovi za stavljanje u promet kao i način deklariranja.

Član 2.
(Cilj primjene)

(1) Zahtjevi propisani ovim Pravilnikom moraju biti zadovoljeni u proizvodnji i u prometu prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda.

(2) Promet, u smislu ovog Pravilnika, je ponuda, uvoz i izvoz, skladištenje - držanje na zalihama radi prodaje ili izlaganje za prodaju.

Član 3.
(Izuzeci od odredbi Pravilnika)

Odredbe ovog Pravilnika ne primjenjuju se na:

- a) vodu koja predstavlja medicinski proizvod;
- b) prirodne mineralne i prirodne izvorske vode koje se u prirodnim lječilištima koriste na izvoru u ljekovite svrhe, a koje se ne pakuju u boce za konzumaciju;
- c) vode koje su drugim propisima namijenjene isključivo za druge svrhe, a ne za konzumaciju, i koje nemaju nikakvog direktnog uticaja na zdravlje potrošača.

Član 4.
(Osnovni pojmovi)

Osnovni pojmovi korišteni u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

- a) **Izvor** je prirodno pojavljivanje podzemne vode na površini ili zahvat podzemne vode iz bušenog izvora.
- b) **Odobreni izvor** je izvor podzemne vode i vode koja odatle potiče, bez obzira da li je iz izvora, prirodnog vrela, izbušenog bunara ili bilo kojeg drugog izvora koji je kontroliran, a voda testirana, analizirana i čiji je kvalitet ocijenjen sigurnim i zdravstveno zadovoljavajućim, u skladu s odredbama ovog Pravilnika.
- c) **Vodozahvat** je potpovršinski sloj ili slojevi stijena ili drugih geoloških naslaga dovoljne propustljivosti da omogućava znatan protok podzemne vode ili zahvatanje znatnih količina podzemne vode.
- d) **Izdašnost izvora (protok vode na izvoru)** je maksimalna izdašnost utvrđena na osnovu ispitivanja u sušnom periodu.
- e) **Rješenje o priznavanju** je upravni akt kojim se utvrđuje ispunjenost uslova propisanih ovim Pravilnikom za priznavanje prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda.
- f) **Nadležni organi** su Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija), Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, entitetska ministarstva zdravlja i poljoprivrede, Vlada Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, entitetski inspektorati i Inspektorat Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

DIO DRUGI - POSEBNE ODREDBE

Član 5. (Uslovi kvaliteta i čistoće)

- (1) U skladu s minimalnim zahtjevima ovog Pravilnika, prirodna mineralna i prirodna izvorska voda namijenjena za konzumaciju je zdravstveno ispravna i mora po svom sastavu zadovoljavati zahtjeve iz Aneksa I. ovog Pravilnika.
- (2) Nadležni organi iz člana 43. ovog Pravilnika preduzimaju odgovarajuće mjere kako bi se osiguralo da prirodna mineralna i prirodna izvorska voda namijenjena za konzumiranje bude zdravstveno ispravna.

Član 6. (Eksploatacija izvora i pogoni za proizvodnju)

- (1) Prirodna mineralna i prirodna izvorska voda može se eksploatirati samo iz priznatih izvora za koje je Agencija izdala Rješenje o priznavanju.
- (2) Pogon za proizvodnju prirodne mineralne i prirodne izvorske vode mora biti takav da ispunjava uslove propisane u Aneksu II. ovog Pravilnika.

Član 7. (Rješenje o priznavanju)

- (1) Rješenje o priznavanju prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda u Bosni i Hercegovini donosi Agencija (u daljnjem tekstu: Rješenje).
- (2) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće ministara), na prijedlog Agencije u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Brčko Distrikt), osniva Komisiju za priznavanje prirodnih

mineralnih i prirodnih izvorskih voda na nivou Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Komisija) koja ima sedam članova i to stručnjaka za: kvalitet vode, tehnologiju voda, mikrobiologiju, hidrogeologiju i ekologiju, koje predlažu Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, nadležni organi entiteta, Brčko Distrikta i jednog predstavnika Agencije koji je, po službenoj dužnosti, predsjednik Komisije. Agencija donosi poslovnik o radu Komisije.

(3) Komisija se imenuje na period od tri godine.

(4) Na zahtjev predsjednika Komisije, mogu se anagažirati i drugi eksperti iz predmetne oblasti.

(5) Agencija osniva i Naučni odbor za vode kao stručni organ za utvrđivanje i primjenu novih naučnih mišljenja i saznanja, sastavljen od stručnjaka za kvalitet vode, tehnologiju voda, hidrogeologiju i ekologiju, kao i predstavnika nadležnih naučnih institucija, čije će mišljenje Komisija uzimati u obzir prilikom mogućih nedoumica ili tumačenja analiza i rezultata istraživanja.

Član 8. (Nadležnost Komisije)

(1) Svu prirodnu mineralnu i prirodnu izvorsku vodu, koja se stavlja na tržište u Bosni i Hercegovini, mora priznati Komisija i mora imati Rješenje koje izdaje Agencija da je proizvedena, uskladištena i stavljena u promet u skladu s odredbama ovog Pravilnika.

(2) Nadležnosti Komisije su:

a) stručna ocjena zahtjeva za izdavanje Rješenja, razmatranje dokaza podnesenih od podnosioca zahtjeva;

b) provjera nalaza predočenih parametara i parametarskih vrijednosti hemijskih i bioloških svojstava prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda;

c) izdavanje mišljenja o podnesenom zahtjevu i podnošenje prijedloga Agenciji za donošenje Rješenja.

(3) U obavljanju svojih poslova Komisija je ovlaštena da pristupi svim uređajima, postrojenjima i pogonima za proizvodnju prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda.

(4) Komisija mora djelovati u skladu s principima objektivnosti, transparentnosti i nediskriminacije.

Član 9. (Rad Komisije i naknada)

(1) Zahtjev za donošenje Rješenja podnosi se u formi i na način kako je propisano u Aneksu V. ovog Pravilnika.

(2) Podnosilac zahtjeva dužan je predočiti dokaze da objekat ima odgovarajuće kapacitete i opremu za rad koji namjerava obavljati u skladu s važećim propisima, da je objekat pogodan za održavanje higijene, da je uspostavljen preventivni postupak samokontrole, razvijen u skladu s principima sistema analize opasnosti i kritičnih kontrolnih tačaka i da se proizvodi koji se tu proizvode neće zagaditi na neki drugi način.

(3) Agencija podnosiocu zahtjeva, ako ispunjava uslove, izdaje Rješenje na period od pet godina od datuma izdavanja.

(4) Agencija svakom odobrenom pogonu za proizvodnju prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda dodjeljuje jedinstveni broj Registra odobrenih objekata, koji također potvrđuje da je i izvor vode registriran na isti način u skladu s ovim Pravilnikom.

(5) Visina naknade za izdavanje rješenja naknadno će biti određena i uplaćivat će je na jedinstveni račun Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine podnosilac zahtjeva koji snosi nastale troškove.

(6) Sredstva za naknadu rada Komisije osigurat će se u budžetu Agencije.

Član 10.

(Postupak za priznavanje prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda)

(1) Zahtjev za priznavanje prirodne mineralne i prirodne izvorske vode podnosi Agenciji subjekat u poslovanju s hranom, odnosno proizvođač ili onaj koji prirodnu mineralnu i prirodnu izvorsku vodu stavlja na tržište Bosne i Hercegovine.

(2) Uz zahtjev za priznavanje, subjekat za poslovanje s hranom prilaže sljedeće:

a) naziv i adresu proizvođača;

b) za uvozne vode, naziv i adresu uvoznika;

c) ime izvora;

d) naziv proizvoda;

e) ovjerenu kopiju Rješenja o dodijeljenoj koncesiji od nadležnog koncidenta;

f) ovjerenu kopiju Rješenja nadležnog organa o ispunjenosti uslova za rad;

g) rezultate izvršenih istraživanja i analiza iz aneksa I., II., III. i IV. ovog Pravilnika;

h) naziv nadležne organizacije koja je provela ispitivanja i datum izdavanja izvještaja - nalaza.

(3) Izvještaje o provedenim istraživanjima iz aneksâ ovog Pravilnika provode i izdaju ispitne laboratorije koje ovlasti Vijeće ministara, na prijedlog Agencije, i ne smiju biti stariji od dvije godine.

(4) Izvještaji o ispitivanjima moraju sadržavati podatke o instituciji koja je provela ispitivanja (laboratorij i adresu laboratorija), naziv ili oznaku svake pojedine primijenjene metode uz naznaku tačnosti metode i vrste standarda iz Aneksa IV. ovog Pravilnika.

(5) Osim navedenih metoda u Aneksu IV. ovog Pravilnika, mogu se koristiti i ostale međunarodno priznate i validirane metode.

(6) Ispitne laboratorije iz stava (2) ovog člana mora akreditirati Institut za akreditiranje Bosne i Hercegovine, a izvještaji koje izdaju moraju sadržavati podatke o akreditaciji.

Član 11.
(Aneksi)

Aneksi I., II., III., IV. i V. sastavni su dio ovog Pravilnika.

Član 12.
(Sadržaj Rješenja)

(1) Rješenje mora sadržavati naziv i adresu proizvođača, za uvoznike - naziv i adresu uvoznika, navod o priloženoj dokumentaciji iz člana 10. stav (2) ovog Pravilnika, ocjenu mišljenja Komisije i rok važenja Rješenja iz člana 37. stav (3) ovog Pravilnika.

(2) Obaveza sadržavanja podataka iz stava (1) ovog člana ne utiče na oblik i sadržaj Rješenja propisan Zakonom o upravnom postupku Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07 i 93/09).

Član 13.
(Deklariranje ili označavanje)

(1) Prirodne mineralne i prirodne izvorske vode iz domaće proizvodnje ili iz uvoza stavljaju se u promet kao pakovanja koja moraju na ambalaži imati deklaraciju.

(2) Na deklaraciji proizvoda iz stava (1) ovog člana primjenjuju se odredbe Pravilnika o općem deklariranju ili označavanju upakovane hrane ("Službeni glasnik BiH", broj 87/08), kao i posebne odredbe ovog Pravilnika koje se odnose na deklariranje ili označavanje.

Član 14.
(Zabrane u deklariranju ili označavanju)

(1) Ne mogu se stavljati nikakva obavještenja koja se odnose na medicinske efekte, bilo preventivne, ublažavajuće ili ljekovite, kada se govori o svojstvima prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda.

(2) Obavještenja koja se odnose na druge blagotvorne efekte na zdravlje potrošača ne mogu se stavljati, izuzev ako su istiniti i nisu obmanjujući, kako je definirano u Aneksu I. tačka 6. ovog Pravilnika.

(3) Zabranjeno je korištenje bilo kakve izjave ili slikovnog prikaza, koji bi mogao stvoriti zabunu u javnosti ili na bilo koji način obmanuti javnost u vezi s prirodom, porijeklom, sastavom i svojstvima prirodne mineralne i prirodne izvorske vode, koja je namijenjena prodaji.

Član 15.
(Ambalaža)

(1) Ambalaža koja se koristi za pakovanje prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda mora biti opremljena zatvaračima koji su tako dizajnirani da se izbjegne svaka mogućnost krivotvorenja ili kontaminacije i mora odgovarati uslovima iz propisa koji uređuje proizvode i materije koje su u dodiru s namirnicama.

(2) U toku postupka punjenja, zatvaranja i zaptivanja bilo jednokratne ili povratne ambalaže, rad punjača, zatvarača ili zaptivača ambalaže prati se vizuelno ili se kontrolira elektronski kako bi se utvrdilo da je ambalaža čitava, pravilno zatvorena ili zaptivena, kodirana i etiketirana.

(3) Ambalaža koja ne zadovoljava standarde reciklira se ili odbacuje.

Član 16.
(Dozvoljena odstupanja)

Od neto količine upakovane prirodne mineralne i prirodne izvorske vode, deklarirane u smislu člana 14. stav (2) ovog Pravilnika, dozvoljavaju se odstupanja (+/-), i to:

Deklarirana neto zapremina	Maksimalno dozvoljena odstupanja
ml	%
više od 2000	1,0
od 1000 do 2000	2,0
od 500 do 1000	2,5
od 330 do 500	3,0
od 250 do 330	4,0
do 250	5,0

Prosjek najmanje 10 istovjetnih jediničnih pakovanja ovih proizvoda mora odgovarati deklariranoj masi, odnosno zapremini.

Član 17.
(Tretmanska ograničenja prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda)

(1) Prirodne mineralne i prirodne izvorske vode u svom originalnom stanju na izvoru mogu se podvrgavati samo sljedećim tehnološkim postupcima:

a) odvajanje nestabilnih elemenata kao što su željezo i sumporni spojevi postupcima filtracije ili taloženja uz prethodnu oksidaciju zrakom ili kiseonikom, ako ovi postupci ne mijenjaju sastav prirodne mineralne i prirodne izvorske vode u pogledu njenih značajnih svojstava;

b) izdvajanje jedinjenja željeza, mangana, sumpora i arsena iz određenih prirodnih mineralnih voda pomoću zraka obogaćenog ozonom, ako taj postupak ne mijenja sastav vode u pogledu njenih značajnih svojstava;

c) odvajanje nepoželjnih prirodnih jedinjenja drugačijih od onih koja su specificirana u tač. a) i b) ovog stava ako taj postupak ne mijenja sastav vode u pogledu njenih značajnih svojstava, pod uslovom da je Agencija saglasna s postupkom obrade i da će nadležni organi biti obaviješteni o postupku i kontroli;

d) potpuno ili djelimično uklanjanje ugljendioksida (CO₂) isključivo fizičkim postupcima.

(2) Prirodnoj mineralnoj i prirodnoj izvorskoj vodi, u svom prvobitnom stanju na izvoru, nije dozvoljeno dodavanje bilo kakvih sastojaka, osim uvođenja ili ponovnog uvođenja ugljendioksida, pod uslovima navedenim u članu 24. ovog Pravilnika.

(3) Posebno je zabranjen bilo koji dezinfekcioni tretman bilo kakvim sredstvima, i na osnovu stava (2) ovog člana, zabranjeno je dodavanje bakteriostatičkih elemenata ili bilo koji drugi tretman kojim bi se promijenio broj kolonija mikroorganizama sposobnih za razmnožavanje u prirodnoj mineralnoj i prirodnoj izvorskoj vodi.

(4) Proizvođač mora unaprijed obavijestiti nadležni organ koji provodi službenu kontrolu o primjeni tretmana na prirodnoj mineralnoj i prirodnoj izvorskoj vodi iz stava (1) tač. b) i c) ovog člana.

(5) Dozvoljeno je miješanje vode iz više izvora ili bušotina istog izvorišnog područja pod uslovom da je svaki izvor priznat.

(6) Stav (1) ovog člana neće predstavljati prepreku korištenju prirodne mineralne vode i prirodne izvorske vode u proizvodnji bezalkoholnih pića.

Član 18.

(Ozoniziranje prirodne mineralne i prirodne izvorske vode)

U slučajevima tretmana prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda zrakom obogaćenim ozonom, na osnovu člana 17. stav (1) tačka b) ovog Pravilnika, nadležni organ za provođenje službene kontrole utvrdit će sljedeće:

- a) opravdanost postupka imajući u vidu sastav vode u odnosu na jedinjenja željeza, mangana, sumpora i arsena;
- b) da su subjekti u poslovanju s hranom koji provode ovaj tretman preduzeli sve mjere kvaliteta i sigurnosti obrade, te omogućili nadležnom organu provođenje kontrole;
- c) da fizičko-hemijski sastav i senzorska svojstva prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda nisu bitno promijenjeni ovim tretmanom;
- d) prirodna mineralna i prirodna izvorska voda prije ozoniziranja mora zadovoljavati mikrobiološke zahtjeve propisane ovim Pravilnikom;
- e) ozoniziranje ne smije dovesti do stvaranja ostataka koncentracija većih od:
  - 1) za rastvoreni ozon 50 mg/l,
  - 2) za bromate 3 mg/l,
  - 3) za bromoforme 1 mg/l,

ili do stvaranja ostataka koji mogu biti opasni po zdravlje ljudi.

Član 19.

(Mikrobiološki zahtjevi)

(1) Prirodna mineralna i prirodna izvorska voda ne smije na izvoru i na tržištu tokom plasmana sadržavati parazite i patogene mikroorganizme.

(2) Uslov iz stava (1) ovog člana ispunjen je ako prirodna mineralna i prirodna izvorska voda ne sadrže:

- a) fekalne koliformne bakterije, bakterije vrsta *Escherichiae coli*, fekalnih streptokoka (*Streptococcus faecalis*), u bilo kojem uzorku od 250 ml, koji se ispituje;
- b) sulfitoreducirajuće bakterije (*Clostridium perfringens* - uključujući spore), u svakom ispitivanom uzorku od 50 ml;
- c) *Pseudomonas aeruginosa* u svakom ispitivanom uzorku od 250 ml;
- d) crijevne protozoe, crijevne helminte i njihove razvojne oblike.

Član 20.
(Mikrobiološka svojstva)

(1) Ukupan broj mikroorganizama sposobnih za razmnožavanje u prirodnoj mineralnoj i prirodnoj izvorskoj vodi na izvoru treba odgovarati uobičajenom broju mikroorganizama sposobnih za razmnožavanje, što dokazuje da je izvor zaštićen od bilo kakve kontaminacije. Ukupan broj mikroorganizama sposobnih za razmnožavanje određuje se u skladu sa uslovima propisanim u tački 5.3. Aneksa I. ovog Pravilnika.

(2) Nakon pakovanja, ukupan broj mikroorganizama sposobnih za razmnožavanje u prirodnoj mineralnoj i prirodnoj izvorskoj vodi, na izvoru, ne smije prelaziti sljedeće vrijednosti:

- a) 100 po ml pri 20-22°C i 72 sata inkubacije na hranjivom agaru ili mješavini agar-želatin i
- b) 20 po ml pri 37°C i 24 sata inkubacije na hranjivom agaru.

(3) Ukupan broj mikroorganizama sposobnih za razmnožavanje određuje se unutar 12 sati nakon punjenja, pri čemu uzorak vode u tom 12-satnom periodu čuva na temperaturi 4°C ± 1°C.

(4) Navedene vrijednosti na izvoru ne smiju prelaziti 20 y 1 ml pri 20-22°C i 72-satnoj inkubaciji na hranjivom agaru i 5 y 1 ml pri 37°C i 24-satnoj inkubaciji na hranjivom agaru, pri čemu su to preporučene vrijednosti i ne najveće dozvoljene koncentracije.

(5) Bez obzira na st. (1) i (2) ovog člana i uslove eksploatacije koji su propisani u Aneksu II. ovog Pravilnika, prirodne mineralne i prirodne izvorske vode na tržištu:

- a) mogu sadržavati ukupan broj mikroorganizama sposobnih za razmnožavanje, kao rezultat ukupnog normalnog povećanja broja bakterija, koje su sadržane u izvoru;
- b) ne smiju imati organoleptičke nedostatke.

DIO TREĆI - PRIRODNA MINERALNA I PRIRODNA IZVORSKA VODA

POGLAVLJE I. PRIRODNA MINERALNA VODA

Član 21.
(Definicija)

(1) Prirodna mineralna voda je, u smislu ovog Pravilnika, mikrobiološki ispravna voda, u skladu s odredbama čl. 19. i 20. ovog Pravilnika koja potiče iz vodozahvata ili depozita i koja izvire iz izvora u koji je ugrađena cijev na jednom ili više prirodnih ili bušenih izlaza.

(2) Prirodna mineralna voda jasno se razlikuje od obične vode za piće:

a) na osnovu svoje prirode, koja je karakterizirana njenim sadržajem minerala, elemenata u tragovima ili drugih sastojaka i, gdje je to odgovarajuće, određenim efektima;

b) na osnovu svog stanja na izvoru;

c) gdje su joj zadržana netaknuta oba svojstva zbog podzemnog porijekla prirodne mineralne vode, tako što je zaštićena od svih rizika zagađenja.

(3) Ova svojstva prirodne mineralne vode mogu biti pogodna za zdravlje a ocjenjuju se:

a) sa sljedećih aspekata:

1) geološkog i hidrološkog,

2) fizičkog, hemijskog i fizičko-hemijskog,

3) mikrobiološkog,

4) ako je potrebno, farmakološkog, fiziološkog i kliničkog.

b) u skladu s kriterijima navedenim u Aneksu I., tač. 1., 2., 4., 5. i 6. ovog Pravilnika.

c) u skladu s naučnim metodama koje je odobrio nadležni organ.

(4) Analize navedene u stavu (3) tačka a) alineja 4) mogu biti odabrane u slučaju kada voda ima sastavne karakteristike zbog čije snage je smatrana prirodnom mineralnom voda u Bosni i Hercegovini prije stupanja na snagu ovog Pravilnika. Ovo se posebno odnosi na situaciju kada prirodna mineralna voda o kojoj je riječ sadrži, u 1 kg, i na izvoru i nakon punjenja, minimalno 1000 mg ukupne čvrste materije u rastvoru ili minimalno 250 mg slobodnog ugljendioksida.

(5) Sastav, temperatura i druge osnovne karakteristike prirodne mineralne vode moraju ostati stabilne u granicama ograničenja prirodne fluktuacije; posebno, na njih ne smiju uticati eventualne promjene u brzini protoka.

(6) U smislu člana 20. ovog Pravilnika, normalan broj održivih kolonija prirodne mineralne vode znači razumno konstantan ukupni broj kolonija na izvoru prije bilo kakvog tretmana, čiji se kvalitativni i kvantitativni sastav uzima u obzir kod utvrđivanja da je ta voda provjeravana periodičnim analizama.

Član 22.

(Postupak priznavanja prirodnih mineralnih voda)

(1) Uz zahtjev za priznavanje prirodne mineralne vode, subjekt u poslovanju s hranom, odnosno proizvođač ili onaj koji prirodnu mineralnu vodu stavlja na tržište Bosne i

Hercegovine, prilaže rezultate sljedećih izvršenih istraživanja iz Aneksa I. ovog Pravilnika:

- a) geoloških i hidrogeoloških;
- b) fizičkih i fizičko-hemijskih;
- c) hemijskih;
- d) mikrobioloških;
- e) ako je potrebno, farmakoloških, fizioloških i kliničkih.

(2) Ispitivanja iz stava (1) tač. a), b), c), d) i e) ovog člana koja se odnose na nova izvorišta prirodne mineralne vode moraju obuhvatati najmanje jednu hidrološku godinu s najmanje četiri uzorkovanja u različitim hidrološkim uslovima.

(3) Priložena dokumentacija mora sadržavati rezultate istraživanja određenih u Aneksu I. ovog Pravilnika, koje izdaju nadležni organi i organizacije, i to na:

- a) izvoru;
- b) po eventualnom tretmanu i
- c) po punjenju.

(4) Ispitivanja iz člana 21. stav (3) tačka a) alineja 4) ovog Pravilnika nisu obavezna za vode koje na izvoru i nakon punjenja u ambalažu, odnosno na tržištu, sadrže najmanje 1000 mg/kg ukupnih otopljenih čvrstih materija ili najmanje 250 mg/kg slobodnog ugljendioksida.

Član 23. (Sadržaj određenih materija)

Sadržaj određenih materija u prirodnoj mineralnoj vodi na izvoru i originalnoj ambalaži ne smije prelaziti vrijednosti navedene u tački 4.6. Aneksa I. ovog Pravilnika.

Član 24. (Naziv proizvoda prirodne mineralne vode)

(1) Prirodne mineralne vode se, prema porijeklu i sadržaju ugljendioksida, nazivaju:

a) **"prirodna mineralna voda negazirana"**

Prirodna mineralna voda bez ugljendioksida, čiji sadržaj ugljendioksida ne prelazi količinu neophodnu za održavanje hidrogenkarbonatne ravnoteže;

b) **"prirodna mineralna voda s prirodnim sadržajem ugljendioksida"**

Prirodna mineralna voda s prirodnim sadržajem ugljendioksida je voda koja nakon eventualne pripreme i punjenja ima isti sadržaj ugljendioksida kao i na izvoru. Također, u slučaju kada se, radi pripreme prirodne mineralne vode, ugljendioksid oslobađa a kasnije nadomješta odgovarajućom količinom ugljendioksida sa istog izvora;

c) **"prirodna mineralna voda s dodatim ugljendioksidom"**

Prirodna mineralna voda s dodatim vlastitim ugljendioksidom je voda koja, nakon eventualne pripreme i punjenja, ima veći sadržaj ugljendioksida nego na izvoru;

d) **"gazirana prirodna mineralna voda"**

Gazirana prirodna mineralna voda je voda kojoj je dodat ugljendioksid, koji nije sa istog izvora kao prirodna mineralna voda;

e) **"prirodna mineralna voda - kiseljak"**

Prirodna mineralna voda - kiseljak je voda kod koje prirodni sadržaj slobodnog ugljendioksida u vodi na izvoru iznosi više od 250 mg/l.

(2) Prirodne mineralne vode koje sadrže ugljendioksid mogu se podijeliti na:

- a) niskogazirane - sa sadržajem ugljendioksida ispod 3 g/l;
- b) gazirane - sa sadržajem ugljendioksida od 3 do 5 g/l;
- c) visokogazirane - sa sadržajem preko 5 g/l.

(3) Proizvođači mogu na deklaraciji navesti nazive iz stava (2) ovog člana.

Član 25.

(Deklariranje ili označavanje prirodne mineralne vode)

(1) Osim podataka iz čl. 13., 14. i 24. stav (1) ovog Pravilnika, na deklaraciji za prirodnu mineralnu vodu moraju se nalaziti i sljedeći podaci:

a) vrste i količine karakterističnih dominantnih hemijskih sastojaka izraženih u mg/l sadržanih u analitičkom izvještaju i podatak o nadležnoj organizaciji koja je izvršila analizu, kao i broj, datum i mjesto izvršene analize o fizičkom i hemijskom sastavu;

b) naziv mjesta iskorištavanja izvora i ime izvora;

c) podatak o postupku obrade, ako je voda bila podvrgnuta jednom od tretmana iz člana 17. stav (1) i člana 18. ovog Pravilnika.

(2) Deklaracija prirodne mineralne vode, u slučaju kada količina fluorida prelazi vrijednost od 1,5 mg/l, mora sadržavati oznaku **"sadrži više od 1,5 mg/l fluorida i nije pogodna za konzumaciju dojenčadi i djece mlađe od sedam godina"**, koja mora biti smještena u neposrednoj blizini trgovačkog naziva i napisana uočljivim slovima.

(3) Isticanje oznaka svojstava prirodne mineralne vode navedene u Aneksu III. ovog Pravilnika mogu se naznačiti na deklaraciji u promotivne svrhe, ako su potvrđene hemijskom analizom.

(4) Slova kojima su štampani podaci o nazivu proizvoda, njegovo trgovačko ime i firma, odnosno naziv i adresa proizvođača, moraju biti veći od slova kojima su štampani ostali podaci u deklaraciji, čija veličina mora omogućiti potrošaču da lako dobije jasne podatke i saznanja o proizvodu.

Član 26.
(Ograničenja u deklariranju ili označavanju)

- (1) U deklaraciji za prirodnu mineralnu vodu može se navesti ime mjesta, sela ili pokrajine, ako se takvo ime odnosi na prirodnu mineralnu vodu, čiji se izvor iskorištava u mjestu, koje je navedeno na oznaci, pod uslovom da navedeno ime ne dovodi potrošača u zabludu u pogledu mjesta iskorištavanja izvora.
- (2) Prirodna mineralna voda, koja se eksploatira iz istog izvora, može biti u prometu samo pod jednim trgovačkim nazivom proizvoda.
- (3) Ako oznaka, odnosno naziv proizvoda za prirodnu mineralnu vodu uključuje ime izvora ili mjesta, koje se razlikuje od imena izvora ili mjesta njegovog iskorištavanja, ime izvora ili mjesta mora biti navedeno slovima, koja su najmanje 1,5 puta veća i šira od najvećih slova na oznaci koja se koriste u tom trgovačkom nazivu.

Član 27.
(Zabrane deklariranja ili označavanja)

- (1) Osim zabrana iz člana 14. ovog Pravilnika, na deklaraciji za prirodnu mineralnu vodu koja je u prometu zabranjeno je na ambalaži, deklaraciji ili pri reklamiranju u bilo kojem obliku koristiti pisane oznake, trgovačke nazive, zaštitne znakove (žigove), slike i druge oznake koje bi:
  - a) prikazivale svojstva koja prirodna mineralna voda nema, naročito u pogledu porijekla, rezultata analiza, datuma izdavanja rješenja za njenu eksploataciju i sličnih navoda kojima se garantira autentičnost;
  - b) uzrokovale zamjenu s vodom za piće koja nema svojstva prirodne mineralne vode, pogotovo u pogledu upotrebe imena "**prirodna mineralna voda**".
- (2) Zabranjeno je korištenje oznaka kojima se prirodnoj mineralnoj vodi pripisuju svojstva koja se odnose na sprečavanje, tretman ili liječenje bolesti.

Član 28.
(Ambalaža)

- (1) Ambalaža koja se koristi za pakovanje prirodne mineralne vode mora zadovoljavati uslove iz člana 15. ovog Pravilnika.
- (2) Prirodna mineralna voda stavlja se na tržište samo kao upakovani proizvod.

Član 29.
(Redovno ispitivanje)

Radi osiguranja zadovoljavanja osnovnih zahtjeva za prirodne mineralne vode, mora se najmanje jednom u tri godine obaviti cjelovito ispitivanje prirodne mineralne vode u skladu s Aneksom I., tač. 2), 3), 4) i 5) i Aneksom II. stav (1) ovog Pravilnika, kao i u slučaju i trenutku nastanka ovih promjena ako:

- a) promjena režima upotrebe izvorišta izazove promjenu ukupnog hemijskog sastava za više od +/- 20% i
- b) drugi opravdani razlozi to zahtijevaju.

POGLAVLJE II. PRIRODNA IZVORSKA VODA

Član 30. (Definicija)

Prirodna izvorska voda je, u smislu ovog Pravilnika, voda namijenjena za ljudsku konzumaciju u svom prirodnom stanju i punjena na izvoru, te zadovoljava sljedeće zahtjeve:

- a) dobiva se iz podzemnih ležišta iz jednog ili više prirodnih ili bušenih izvora zaštićenih od svih vrsta zagađivanja u skladu s ovim propisom;
- b) sastav, temperatura i ostale značajne odlike prirodne izvorske vode moraju biti stalne u okviru prirodnih promjena i ne smiju se mijenjati u slučaju promjene kapaciteta izvora;
- c) mikrobioloških zahtjeva iz čl. 19. i 20. ovog Pravilnika (mikrobiološki uslovi);
- d) tretmanskih ograničenja iz člana 17. ovog Pravilnika.

Član 31. (Uslovi za eksploataciju)

Eksploatacija prirodne izvorske vode mora ispunjavati uslove iz člana 6. stav (1) i Aneksa II. st. (1) i (2) ovog Pravilnika.

Član 32. (Deklariranje ili označavanje)

(1) Osim elemenata iz člana 13. ovog Pravilnika, oznaka pod kojom se prirodna izvorska voda stavlja na tržište mora imati navedene sljedeće elemente:

- a) **"prirodna izvorska voda"** - voda punjena sa izvora;
- b) **"gazirana prirodna izvorska voda"** - voda kojoj je dodat ugljendioksid;
- c) mjesto iskorištavanja izvora i ime izvora;
- d) vrste i količine karakterističnih hemijskih sastojaka;
- e) informacije o eventualnim tretmanima iz člana 17. stav (1) tač. b) i c) ovog Pravilnika;
- f) vrste i količine karakterističnih dominantnih hemijskih sastojaka izraženih u mg/l.

(2) Prema količini ugljendioksida, prirodne izvorske vode mogu se podijeliti u skladu s članom 24. stav (2) ovog Pravilnika.

Član 33. (Ograničenja u deklariranju ili označavanju)

(1) Na oznaci za prirodnu izvorsku vodu može se navesti ime mjesta, sela ili pokrajine, ako se takvo ime odnosi na prirodnu izvorsku vodu, čiji se izvor iskorištava u mjestu,

koje je navedeno na oznaci, ali pod uslovom da navedeno ime ne dovodi potrošača u zabludu u pogledu mjesta iskorištavanja izvora.

(2) Prirodna izvorska voda koja se koristi iz istog izvora može biti u prometu samo pod jednim nazivom proizvoda.

(3) Ako oznaka, odnosno naziv proizvoda za prirodnu izvorsku vodu uključuje ime izvora ili mjesta koji se razlikuje od imena izvora ili mjesta njegovog iskorištavanja, mora biti ime izvora ili mjesta navedeno slovima, koja su najmanje 1,5 puta veća i šira od najvećih slova na oznaci koja se koriste u nazivu proizvoda.

Član 34. (Redovno ispitivanje)

Radi osiguranja zadovoljavanja osnovnih zahtjeva za prirodne izvorske vode, mora se najmanje jednom u tri godine obaviti kompletno ispitivanje prirodne izvorske vode u skladu s Aneksom I. tač. 2), 3), 4) i 5) i Aneksom II. st. (1) i (2) ovog Pravilnika, kao i u slučaju ako drugi opravdani razlozi to zahtijevaju.

POGLAVLJE III. UTVRĐIVANJE ISPUNJAVANJA USLOVA

Član 35. (Analitičke metode)

(1) Za utvrđivanje ispunjavanja uslova prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda propisanih ovim Pravilnikom moraju se koristiti metode uzorkovanja iz Aneksa IV. ovog Pravilnika, kao i međunarodno priznate i validirane metode, akreditirane na osnovu normi EN ISO/IEC 17025.

(2) Za provođenje inspeksijskog nadzora, odnosno kada se javi sumnja o rezultatima dobivenim pomoću analitičkih metoda iz stava (1) ovog člana, koriste se metode uzorkovanja i analitičke metode iz Aneksa IV. ovog Pravilnika.

(3) Utvrđivanje ispunjavanja uslova za domaće i uvozne prirodne mineralne i prirodne izvorske vode vrše akreditirane organizacije (ispitni i referentni laboratoriji) koje ovlasti Vijeće ministara, na prijedlog Agencije, uz prethodno mišljenje Instituta za akreditiranje Bosne i Hercegovine (BATA).

Član 36. (Evidencije o uzorkovanju)

(1) Postrojenja za proizvodnju prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda obavezna su da vode evidencije o datumu uzorkovanja, vrsti uzorkovanog proizvoda, šifri proizvoda i rezultatima analize.

(2) Sve evidencije o uzorkovanju i analizama čuvaju se u pogonima za proizvodnju prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda do vremena predviđenog za produženje Rješenja.

(3) Sva tražena dokumentacija se, na zahtjev, mora dati na uvid u slučaju službenih kontrola.

DIO ČETVRTI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 37.
(Upis u Registar)

- (1) Subjekti u poslovanju s hranom koji su zadovoljili propisane zahtjeve i dobili Rješenje o priznavanju moraju biti upisani u Registar Agencije.
- (2) Lista priznatih prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda objavljuje se u "Službenom glasniku BiH" i na web-stranici Agencije, uz navođenje broja odobrenja, trgovačkog naziva, naziva proizvođača, a za uvozne vode - i naziva uvoznika te imena države proizvođača vode.
- (3) Rješenje o priznavanju prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda važi pet godina od dana njegovog donošenja.
- (4) Registar sadrži iste podatke koji se objavljuju u "Službenom glasniku BiH" i na web-stranici Agencije.

Član 38.
(Produženje Rješenja)

- (1) Za produženje Rješenja potrebno je Agenciji podnijeti zahtjev najkasnije šest mjeseci prije isteka roka od pet godina od dana njegovog donošenja.
- (2) Uz zahtjev za produženje Rješenja prilažu se izvještaji o ispitivanjima izvora iz Aneksa I., tač. 2. i 5. ovog Pravilnika.
- (3) Izvještaji ne smiju biti stariji od dvije godine.
- (4) Na prijedlog Komisije, Agencija u postupku produžavanja Rješenja može zahtijevati i druge propisane izvještaje.
- (5) U slučaju naknadno utvrđene nepravilnosti u postupku priznavanja voda, Komisija može predložiti Agenciji ukidanje ili privremeno stavljanje van snage izdatog Rješenja.
- (6) U slučaju privremenog stavljanja van snage već izdatog Rješenja, određuje se rok u kojem se moraju dostaviti tražene dopune, a ako se do tog roka ne dostave, Rješenje se ukida.
- (7) Ukinuta rješenja se također objavljuju u "Službenom glasniku BiH" i na web-stranici Agencije.
- (8) U slučaju da se zahtjev za produženje Rješenja podnese nakon isteka roka od pet godina od dana donošenja, u potpunosti se ponavlja postupak priznavanja prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda.

Član 39.
(Praćenje i službene kontrole)

- (1) Provjeru izvora s ciljem utvrđivanja zadovoljavanja uslova propisanih ovim Pravilnikom provode nadležni organi službenim kontrolama u skladu sa svojim nadležnostima i ovlaštenjima.
- (2) Provjera se obavlja povremeno i nakon izdatog Rješenja u okviru praćenja i nadzora nad primjenom ovog Pravilnika.

(3) Agencija, nadležni entitetski inspektorati i Inspektorat Brčko Distrikta dužni su preduzimati sve potrebne mjere da bi se osigurale službene kontrole i redovno praćenje kvaliteta prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda namijenjenih za konzumaciju, kako bi se provjerilo da li prirodne mineralne i prirodne izvorske vode ispunjavaju sve uslove propisane ovim Pravilnikom, a posebno parametre i parametarske vrijednosti koje su uspostavljene u skladu s aneksima.

Član 40.

(Obaveze subjekata u poslovanju s hranom)

(1) Subjekt u poslovanju s hranom, kojem je izdato Rješenje, dužan je najmanje jednom godišnje prije punjenja, na vlastiti trošak, provesti provjeru usklađenosti vode koju eksploatira s propisanim zahtjevima u dijelu koji se odnosi na mikrobiološka i fizičko-hemijska svojstva propisana ovim Pravilnikom.

(2) Ako proizvođač ili nadležna inspekcija utvrde da kvalitet prirodne mineralne i prirodne izvorske vode i uslovi pod kojim se one eksploatiraju, proizvode ili pune nisu u skladu s ovim Pravilnikom, proizvođač je dužan obustaviti eksploataciju, odnosno nadležna inspekcija nalaže obustavu proizvodnje i punjenja prirodne mineralne i prirodne izvorske vode do otklanjanja nedostataka.

(3) U slučaju da nadležni inspeksijski organi trajno ili privremeno zabrane iskorištavanje izvora prirodne mineralne i prirodne izvorske vode, subjekat u poslovanju s hranom dužan je o tome odmah, a najkasnije u roku od osam dana od dana izdavanja zabrane, obavijestiti Agenciju.

(4) Uz obavještenje prilaže se dokument kojim se zabranjuje eksploatacija koji mora sadržavati razlog zabrane iskorištavanja.

Član 41.

(Postupak za priznavanje voda iz uvoza)

(1) Za prirodnu mineralnu i prirodnu izvorsku vodu koja izvire u državi članici Evropske unije i koja je priznata u skladu s važećim propisima Evropske unije ne provodi se postupak priznavanja iz člana 10. stav (1) ovog Pravilnika.

(2) Agencija priznaje prirodnu mineralnu i prirodnu izvorsku vodu iz stava (1) ovog člana ako podnosilac zahtjeva priloži službeni dokument kojim je vode priznao nadležni organ države u kojoj voda izvire, te je za nju Komisija dala pozitivno mišljenje.

(3) Svi priloženi službeni dokumenti u vezi s priznavanjem prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda koji se dostavljaju moraju biti napisani na jednom od jezika i pisama koji su u službenoj upotrebi u Bosni i Hercegovini i ovjereni od nadležnog organa države u kojoj voda izvire.

(4) Za prirodnu mineralnu i prirodnu izvorsku vodu koja izvire u državi koja nije članica Evropske unije provodi se postupak priznavanja propisan u članu 10. stav (1) ovog Pravilnika.

(5) Izuzetno od odredbi stava (4) ovog člana, Agencija priznaje prirodnu mineralnu i prirodnu izvorsku vodu koja izvire u državi koja nije članica Evropske unije ako podnosilac zahtjeva priloži službeni dokument koji je izdao nadležni organ države članice Evropske unije kojim dokazuje da je prirodna mineralna, odnosno prirodna izvorska voda priznata i da se stavlja na tržište u nekoj od država članica Evropske unije, u skladu s

propisima Evropske unije kojima se uređuje oblast prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda, te je Komisija za nju dala pozitivno mišljenje.

(6) Službeni dokumenti iz st. (2) i (4) ovog člana ne mogu biti stariji od dvije godine, a priznavanje voda prestaje važiti ako obnovljeni dokumenti nisu pravovremeno dostavljeni Agenciji.

(7) Ako postoji opravdana sumnja da prirodna mineralna i prirodna izvorska voda koja je priznata u jednoj od članica Evropske unije predstavlja opasnost za zdravlje potrošača, odnosno da nije u skladu s odredbama ovog Pravilnika, Agencija će privremeno zabraniti njeno stavljanje na tržište Bosne i Hercegovine i o tome odmah obavijestiti Evropsku komisiju i zemlju porijekla vode o razlozima privremene zabrane.

Član 42. (Usklađenost)

Subjekti u poslovanju s hranom, odnosno proizvođači prirodne mineralne i prirodne izvorske vode, kao i uvoznici koji je stavljaju u promet na teritoriji Bosne i Hercegovine dužni su uskladiti svoje poslovanje s propisanim zahtjevima u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika.

Član 43. (Utvrđivanje usklađenosti)

Do davanja ovlaštenja organizacijama iz člana 35. stava (3) ovog Pravilnika, instituti i zavodi za javno zdravstvo entiteta i Brčko Distrikta provode ispitivanja radi utvrđivanja usklađenosti prirodnih mineralnih i prirodnih izvorskih voda s propisanim uslovima.

Član 44. (Prestanak važenja odredbi)

(1) Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaje da važi Pravilnik o kvalitetu prirodne mineralne vode ("Službeni list SFRJ", broj 58/78 i "Službeni list RBiH", broj 2/92).

(2) Prirodna mineralna i prirodna izvorska voda, koja je označena prema odredbama navedenog Pravilnika iz stava (1) ovog člana, može biti u prometu 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika.

Član 45. (Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 52/10
21. januara 2010. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. **Nikola Špirić**, s. r.

ANEKS I.

ZAHTJEVI I KRITERIJI ZA PRIMJENU DEFINICIJE PRIRODNE MINERALNE I PRIRODNE IZVORSKE VODE

Priznavanje primjene definicije prirodne mineralne i prirodne izvorske vode zasniva se na provedenim ispitivanjima izvora prirodne mineralne i prirodne izvorske vode koja moraju ispuniti sljedeće zahtjeve:

1. Zahtjev za geološka i hidrološka ispitivanja

- 1.1. tačan položaj izvorišta sa označenom nadmorskom visinom i koordinatama na karti razmjera najviše 1:1000;
- 1.2. detaljan geološki izvještaj o izvoru i prirodi zemljišta;
- 1.3. stratigrafija hidrogeološkog sloja;
- 1.4. opis funkcioniranja vodozahvata;
- 1.5. razgraničenje područja ili detalji o drugim mjerama zaštite izvora od zagađenja.

2. Zahtjevi za fizička i fizičko-hemijska ispitivanja

Ova ispitivanja treba da utvrde:

- 2.1. *izdašnost izvora vode;
- 2.2. * temperaturu vode na izvoru i temperature okoline;
- 2.3. odnos između prirode terena i prirode i tipa minerala u vodi;
- 2.4. suha materija nakon sušenja na 180°C i 260°C;
- 2.5. *električnu provodljivost ili otpornost s naznačenom temperaturom pri kojoj je izvršeno mjerenje;
- 2.6. *koncentraciju vodikovih jona (pH vode);
- 2.7. radioaktinološka svojstva na izvoru;
- 2.8. po potrebi, odnos izotopa u vodi: kiseonik (16O-18O) i vodonik (proton 1H, deuterij 2H, tricij 3H).

3. Zahtjevi za organoleptička svojstva

- 3.1. *izgled (boja, zamućenost), miris i okus vode na mjestu eksploatacije.

4. Zahtjevi za hemijska ispitivanja

Ispitivanje hemijskog sastava prirodne mineralne vode obuhvata određivanje sljedećih sastojaka:

4.1. Glavni sastojci (mg/l)

Kationi	Jedinica mjere
natrij	mg/l Na ⁺
kalij	mg/l K ⁺
amonij	mg/l NH ₄ ⁺
magnezij	mg/l Mg ²⁺
kalcij	mg/l Ca ²⁺
stroncij	mg/l Sr ²⁺
željezo	mg/l Fe ^{2+/3+}
litij	mg/l Li ⁺
mangan	mg/l Mn ²⁺
barij	mg/l Ba ²⁺

Anioni	Jedinica mjere
fluoridi	mg/l F ⁻
hloridi	mg/l Cl ⁻
jodidi	mg/l J ⁻
bromidi	mg/l Br ⁻
cijanidi	mg/l CN ⁻
nitрати	mg/l NO ₃ ⁻
nitriti	mg/l NO ₂ ⁻
sulfati	mg/l SO ₄ ²⁻
hidrogenfosfat	mg/l HPO ₄ ²⁻
hidrogenkarbonat	mg/l HCO ₃ ⁻

4.2. Nedisocirane materije

- spojevi silicija, preračunati kao silicijeva kiselina (H₂SiO₃)
- spojevi bora, preračunati kao borna kiselina (H₃BO₃)

4.3. Rastvoreni plinovi

- ugljendioksid (CO₂)

4.4. Količina rastvorenih čvrstih mineralnih materija

4.5. Elementi u tragovima (mg/l)

Elementi u tragovima	Jedinica mjere
berilij	mg/l Be
borat	mg/l BO ₂ ⁻
bromat	mg/l BrO ⁻
bromid	mg/l Br ⁻
jodid	mg/l J ⁻
kobalt	mg/l Co
kalaj	mg/l Sn
litij	mg/l Li ⁺
molibden	mg/l Mo
stroncij	mg/l Sr
sulfid	mg/l S ₂ ⁻
talij	mg/l Tl

* Određivanja, odnosno mjerenja, obavljena su na izvoru prilikom uzimanja uzoraka vode za ostale analize.

4.6. Određene materije prirodno prisutne u prirodnoj mineralnoj vodi koje mogu biti štetne po zdravlje ljudi ne smiju prelaziti navedene vrijednosti:

Materija	Jedinica mjere	Najviše dozvoljene vrijednosti za prirodnu mineralnu vodu
antimon	mg/l Sb	0,005
arsen	mg/l As	0,01 (ukupno)

bakar	mg/l Cu	1,0
barij	mg/l Ba	1,0
bor	mg/l B	**
cijanidi	mg/l CN-	0,07
fluoridi	mg/l F-	5,0
kadmij	mg/l Cd	0,003
hrom	mg/l Cr	0,05
mangan	mg/l Mn	0,5
nikl	mg/l Ni	0,02
nitрати	mg/l NO ₃ -	50,0
nitriti	mg/l NO ₂ -	0,1
olovo	mg/l Pb	0,01
selen	mg/l Se	0,01
živa	mg/l Hg	0,001

** Najviša dozvoljena vrijednost za bor bit će propisana nakon propisivanja na nivou EU.

4.7. Određene materije prirodno prisutne u prirodnoj izvorskoj vodi koje mogu biti štetne po zdravlje ljudi ne smiju prelaziti navedene vrijednosti:

Sastojci	Jedinica mjerjenja	Najveća dopuštena koncentracija	Napomena
akrilamid	mg/l	0,10	1
aluminij	Al mg/l	0,2	
amonij	NH ₄ ⁺ mg/l	0,50	2
antimon	mg/l Sb	0,005	
arsen	mg/l As	0,01 (ukupno)	
bakar	Cu mg/l	2	
benzen	mg/l	1,0	
benzo(a)piren	mg/l	0,01	
boja		prihvatljivo za	

		potrošača i bez atipičnih promjena	
bor	mg/l B	1	
bromat	mg/l	10,0	
cijanidi	CN mg/l	50,0	
1,2-dihloroetan	mg/l	3,0	
epihlorhidrin	mg/l	0,10	1
elektroprovodljivost	mS/cm/20°C	2500	10
fluoridi	F mg/l	1,5	
kadmij	mg/l Cd	0,005	
hloridi	Cl mg/l	250,0	10
koncentracija vodikovih jona	pH jedinica	6,5-9,5	10 i 11
hrom	mg/l Cr	0,05	
mangan	Mn mg/l	50,0	
miris		prihvatljivo za potrošača i bez atipičnih promjena	
zamućenost		prihvatljivo za potrošača i bez atipičnih promjena	
natrij	Na mg/l	200,0	
nikl	mg/l Ni	0,02	
nitriti	mg/l NO ₂ ⁻	0,5	4
nitriti	mg/l NO ₂ ⁻	0,5	4
nitriti	mg/l NO ₃ ⁻	50,0	4
nitriti	mg/l NO ₂ ⁻	0,5	4
olovo	mg/l Pb	0,01	3
oskidacija	O ₂ mg/l	5,0	12
PAH	mg/l	0,10	suma koncentracija specificiranih spojeva 8

pesticidi pojed./ukupni	mg/l	0,1/0,5*	5 i 6/5 i 7
selen	mg/l Se	0,01	
sulfati	SO ₄ mg/l	250,0	10
ukus		prihvatljivo za potrošača i bez atipičnih promjena	
ukupni tetrahloreten i trihloreten	mg/l	10,0	suma koncentracija specificiranih spojeva
THM - ukupni	mg/l	100,0	suma koncentracija specificiranih spojeva 9
TOC	C mg/l	bez abnormalnih promjena	13
vinilhlorid	mg/l	0,50	1
željezo	Fe µg/l	200,0	
živa	mg/l Hg	0,001	

Napomena 1. Vrijednost parametara koji se odnose na koncentraciju rezidualnog monomera u vodi izračunatog prema specifikacijama maksimalnog otpuštanja iz odgovarajućeg polimera u kontaktu s vodom.

Napomena 2. Dozvoljena je vrijednost amonijaka iznad 0,5 mg/l ako se dokaže da je amonijak geološkog porijekla.

Napomena 3. Vrijednost za olovo mora ispuniti zahtjeve najkasnije do 2015. godine. Do tada parametarska vrijednost za olovo iznosi 25 mg/l. Potrebno je osigurati da se preduzmu sve odgovarajuće mjere radi što većeg smanjenja koncentracije olova u prirodnoj izvorskoj vodi tokom perioda koji je potreban za postizanje usaglašavanja o vrijednostima parametra.

Napomena 4. Moraju se osigurati takvi uslovi da $\frac{\text{Šnitriti}\dot{\text{C}}}{50} + \frac{\text{Šnitriti}\dot{\text{C}}}{3} \leq 1$, gdje uglaste zagrade označavaju koncentracije u mg/l za nitrate (NO₃⁻) i nitrite (NO₂⁻).

Napomena 5. "Pesticid" označava organske insekticide, organske herbicide, organske fungicide, organske nematocide, organske akaricide, organske algicide, organske rodenticide, organske pripravke koji sprečavaju nastajanje sluzi (silmicidi), srodne proizvode (između ostalog i regulatore rasta), te njihove relevantne metabolite, razgradne i reakcijske produkte. Ispituju se samo oni pesticidi za koje je vjerovatno da će biti prisutni u mjestu korištenja izvora.

Napomena 6. Granična vrijednost parametara ima posebnu vrijednost za svaki pojedinačni pesticid. Za aldrin, dieldren, heptahlor i heptahlor epoksid granična vrijednost je 0,030 mg/l.

Napomena 7. "Pesticidi-ukupni" znače zbir pojedinih pesticida kvantitativno određenih u postupku praćenja.

Napomena 8. Specificirana jedinjenja su: benzo(b)floranten, benzo(k)floranten, benzo(ghi)perilen i indeno(1,2,3,-cd)piren.

Napomena 9. Specificirana jedinjenja su: hloroform, bromoform, dibromohlormetan i bromodihlormetan.

Napomena 10. Voda ne smije biti agresivna.

Napomena 11. Za prirodnu izvorsku vodu koja nije gazirana minimalna vrijednost može biti smanjena na 4,5.

Napomena 12. Ovaj parametar nije potrebno mjeriti ako je parametar TOC analiziran.

Napomena 13. Ovaj parametar nije potrebno mjeriti kod snabdijevanja vodom koja je manja od 10 000 m³/dan.

4.8. Karakteristike izvođenja (*) analiza materija iz tabela 4.6. i 4.7.

Materija	Tačnost vrijednosti parametara u % (Napomena 1.)	Preciznost vrijednosti parametra (Napomena 2.)	Granica detekcije u % vrijednosti parametra (Napomena 3.)	Uslovi	Napomena
akrilamid				1	
aluminij	10	10	10		
amonij	10	10	10		
antimon	25	25	25		
arsen	10	10	10		
bakar	10	10	10		
barij	25	25	25		
benzen	25	25	25		
benzo(a)piren	25	25	25		
bor				vidi Tabelu 4.6.	

bromat	25	25	25		
cijanidi	10	10	10		4.
elektroprovodljivost	10	10	10		
1,2 - dikloretan	25	25	10		
epihlorhidrin				1	
fluoridi	10	10	10		
kadmij	10	10	10		
hloridi	10	10	10		
hrom	10	10	10		
mangan	10	10	10		
nikl	10	10	10		
nitрати	10	10	10		
nitriti	10	10	10		
olovo	10	10	10		
oksidacija	25	25	10		5
pesticidi	25	25	25		6
policiklički aromatski ugljikovodici	25	25	25		7
selen	10	10	10		
natrij	10	10	10		
sulfat	10	10	10		
tetrahloretan	25	25	10		8
trihloretan	25	25	10		8
ukupni trihalometani	25	25	10		7
vinilhlorid				1	
željezo	10	10	10		
živa	20	10	20		

(*) Analitičke metode korištene za mjerenja sadržaja materija navedenih u Tabeli 4.6. ovog Aneksa moraju omogućiti mjerenje najmanjih nivoa navedenih parametara s odgovarajućom tačnošću, preciznošću i granicom detekcije. Bez obzira na osjetljivost primjenjive metode, rezultat se prikazuje s najmanje onoliko decimalnih mjesta s koliko je izražena najveća dozvoljena vrijednost sadržaja propisanog u Tabeli 4.6. ovog Aneksa.

Kontrolirati u skladu sa specifikacijom proizvoda.

Napomena 1. Tačnost je sistemska greška i predstavlja razliku između srednje vrijednosti većeg broja ponovljenih mjerenja i prave vrijednosti.

Napomena 2. Preciznost je slučajna greška i uglavnom se izražava kao standardna devijacija (unutar serije mjerenja i između njih) rasipanja rezultata oko srednje vrijednosti. Prihvatljiva preciznost je dvostruka vrijednost standardne devijacije.

Napomena 3. Granica detekcije je:

- trostruka vrijednost standardne devijacije prirodnog uzorka koji sadrži nisku koncentraciju tog parametra ili
- peterostruka vrijednost standardne devijacije slijepe probe.

Napomena 4. Metodom se mora odrediti ukupni cijanid u svim oblicima.

Napomena 5. Oksidacija se izvodi 10 minuta na 100°C u kiselim uslovima, uz upotrebu permanganata.

Napomena 6. Vrijednosti iz tabele vrijede za svaki pojedini pesticid. Ako se granica detekcije u ovom trenutku ne može dostići, treba svim sredstvima nastojati da se predložene granice detekcije dostignu.

Napomena 7. Karakteristike provođenja ispitivanja važe za pojedina jedinjenja od 25% vrijednosti navedenih u Tabeli 4.6.

Napomena 8. Karakteristike provođenja ispitivanja vrijede za pojedina jedinjenja od 50% vrijednosti navedenih u Tabeli 4.6.

pH-vrijednost mora biti određivana ispitnim metodama s odgovarajućim područjem mjerenja, tačnošću 0,2 pH-jedinice i preciznošću 0,2 pH-jedinice

5. Kriteriji za mikrobiološka ispitivanja na izvoru:

Ova ispitivanja moraju utvrditi:

5.1. odsustvo parazita i patogenih mikroorganizama;

5.2. kvantitativno određivanje broja kolonija koje je moguće ponovo osposobiti, a koje su indikatori fekalnog zagađenja:

a) odsustvo bakterija *Escherichia coli* i ostalih koliformnih bakterija u 250 ml na temperaturi 37°C i 44,5°C,

- b) odsustvo fekalnih streptokoka u 250 ml,
- c) odsustvo sulfitoreducirajućih sporulirajućih anaerobnih bakterija u 50 ml,
- d) odsustvo bakterije *Pseudomonas aeruginosa* u 250 ml;

5.3. određivanja ukupnog broja kolonija sposobnih za razmnožavanje po ml vode:

- a) pri 20 - 22°C u 72 sata na hranjivom agaru ili mješavini agar-želatina,
- b) pri 37°C u 24 sata na hranjivom agaru.

6. Zahtjevi za farmakološka, fiziološka i klinička ispitivanja

6.1. Ispitivanja, koja moraju biti obavljena u skladu s naučno priznatim metodama, moraju dokazati posebne osobine prirodne mineralne i prirodne izvorske vode i njihove učinke na ljudski organizam, kao što su: diuretička, gastrična, probavna svojstva, nadomještanje potrebnih mineralnih materija i drugo.

6.2. Utvrđivanje dosljednosti i podudaranja značajnog broja kliničkih zapažanja može, ako to odgovara, zamijeniti analize iz tačke 6.1. Kliničke analize mogu u odgovarajućim slučajevima zamijeniti analize iz tačke 6.1. pod uslovom da dosljednost i podudaranje značajnog broja zapažanja omogućava dobivanje istih rezultata.

ANEKS II.

USLOVI ZA EKSPLOATACIJU, PROIZVODNJU, PUNJENJE I DISTRIBUCIJE

(1) Oprema za eksploataciju izvora, proizvodnju i punjenje prirodne mineralne i prirodne izvorske vode mora biti postavljena tako da se spriječi svaka mogućnost zagađenja i da se sačuvaju svojstva koje ima prirodna mineralna voda i prirodna izvorska voda na izvoru.

(2) Zahtjevi koji moraju biti ispunjeni su sljedeći:

a) izvor vode i njegova okolina moraju biti zaštićeni od mogućnosti bilo kakvog zagađenja;

b) vodozahvat, cjevovodi i rezervoari koji dolaze u dodir s prirodnom mineralnom i izvorskom vodom moraju biti izrađeni od materijala odgovarajućih za pitku vodu, te napravljeni tako da je onemogućena bilo kakva hemijska, fizičko-hemijska ili mikrobiološka promjena te vode;

c) prilikom same eksploatacije, naročito kod uređaja i opreme za pranje i punjenje, moraju biti ispunjeni svi higijenski zahtjevi, što posebno važi za kontejnere, koji moraju biti obrađeni ili izrađeni tako da se izbjegnu štetni efekti na mikrobiološka i hemijska svojstva prirodne mineralne i prirodne izvorske vode;

d) zabranjuje se transport prirodne mineralne i prirodne izvorske vode u drugoj ambalaži osim u onoj u kojoj se stavlja u promet.

(3) Kada se u toku eksploatacije utvrdi da prirodne mineralne i prirodne izvorske vode ne ispunjavaju mikrobiološka svojstva iz čl. 19. i 20. ovog Pravilnika, lice koje radi na eksploataciji izvora mora odmah prekinuti eksploataciju, a posebno postupak punjenja,

dok se ne utvrde i otklone uzroci zagađenja i voda ne bude u skladu s odredbama iz čl. 19. i 20. ovog Pravilnika.

(4) Nadležni inspektorati entiteta i Brčko Distrikta su, u skladu sa svojim nadležnostima i ovlaštenjima, dužni provoditi periodične provjere kako bi se utvrdilo da li:

a) je prirodna mineralna i prirodna izvorska voda u skladu s odredbama ovog Pravilnika;

b) lice koje vrši eksploataciju primjenjuje odredbe st. (2) i (3) ovog Aneksa.

ANEKS III.

KRITERIJI ZA DODATNO DEKLARIRANJE ILI OZNAČAVANJE
(oznake svojstava koje se navode na deklaraciji i uslovi za njihovo korištenje)

INDIKACIJE	KRITERIJI
Nizak sadržaj minerala	Sadržaj mineralnih soli izračunat kao fiksna rezidua ne veći od 500 mg/l
Veoma nizak sadržaj minerala	Sadržaj mineralnih soli izračunat kao fiksna rezidua ne veći od 50 mg/l
Bogata mineralnim solima	Sadržaj mineralnih soli izračunat kao fiksna rezidua veći od 1500 mg/l
Sadrži bikarbonat	Sadržaj bikarbonata veći od 600 mg/l
Sadrži sulfat	Sadržaj sulfata veći od 200 mg/l
Sadrži hlorid	Sadržaj hlorida veći od 200 mg/l
Sadrži kalcij	Sadržaj kalcija veći od 150 mg/l
Sadrži magnezij	Sadržaj magnezija veći od 50 mg/l
Sadrži fluorid	Sadržaj fluorida veći od 1 mg/l
Sadrži željezo	Sadržaj dvovalentnog željeza veći od 1 mg/l

Kisela	Sadržaj slobodnog ugljendioksida veći od 250 mg/l
Sadrži natrij	Sadržaj natrija veći od 200mg/l
Pogodna za pripremanje hrane za dojenčad	_____
Pogodna za dijetu s malom količinom natrija	Sadržaj natrija manji od 20 mg/l
Može imati laksativan učinak	-----
Može imati diuretički učinak	-----

ANEKS IV.

UZIMANJE UZORAKA I METODE ISPITIVANJA

I. POSTUPAK UZIMANJA UZORAKA

(1) Uzimanje uzoraka izvodi se po navedenim standardima za uzimanje uzoraka:

a) vode za piće i vode koja se upotrebljava za proizvodnju namirnica, BAS ISO 5667-5:2000 i

b) podzemne vode NS BAS ISO 5667-11/2003.

(2) Pakovanje, prijevoz i čuvanje uzoraka moraju se provoditi tako da se očuva jednak kvalitet uzoraka od njegovog uzimanja do početka postupka utvrđivanja usklađenosti, pri čemu se poštuju sljedeći standardi:

a) BAS EN 25667-1 Kvalitet vode - Uzimanje uzoraka (1) uputstvo za postupak uzimanja uzoraka;

b) BAS 25667-2 Kvalitet vode - Uzimanje uzoraka (2) uputstvo o tehnikama uzimanja uzoraka;

c) BAS EN ISO 5667-3 Kvalitet vode - Uzimanje uzoraka (3) uputstvo za čuvanje uzoraka;

d) BAS EN 25667:14 Uputstvo za osiguranje kvaliteta pri uzimanju uzoraka vode u okolišu i rukovanju uzetim uzorcima.

(3) U slučaju da je više izvora vezano u isti sistem, uzorak za ispitivanje uzima se na sabirnom mjestu.

II. FIZIČKE, HEMIJSKE I FIZIČKO - HEMIJSKE METODE

Parametar	Jedinica	Izraženo	Vrsta metode	Vrsta standarda
temperatura zraka	°C		EL	DIN 38404-4
temperatura vode	°C		EL	DIN 38404-4
električna provodljivost (25°C)	mS/cm		EL	BAS EN 27888
redoks potencijal	mV		EL	BAS DIN 38404-6
pH	jed.	pH	EL	BAS ISO 10523/002
boja	m-1		SPEK	BAS EN ISO 7887
zamućenost	NTU		TUR	BAS EN ISO 7027
suhi ostatak	mg/l		GR	BAS DIN 38409-1
amonij (ukupni)	mg/l	NH ₄	ISE, SPEK	BAS ISO 7150/1 BAS ISO 7150/2
nitrit	mg/l	NO ₂ ⁻	SPEK	BAS EN 26777
nitrat	mg/l	NO ₃ ⁻	IC; SPEK,	BAS EN ISO 10304-1 BAS EN ISO 7890/1
sulfat	mg/l	SO ₄ ²⁻	IC; SPEK; TUR; GR	BAS EN ISO 10304
hlorid	mg/l		IC; VOL	BAS EN ISO 10304-1 BAS EN ISO 9297
bromid	mg/l	Br ⁻	ICP/MS, IC	BAS EN ISO 10304-

				1
jodid	mg/l	J-	ICP/MS,IC	DIN 38406-29
fluorid	mg/l	F-	ISE HPLC; SPEK	BAS ISO 10359-1 BAS EN ISO 10304-1 EPA 7000
cijanidi	mg/l	CN-	SPEK	BAS ISO 6703-2 BAS ISO 6703-3
fosfat (ukupni)	mg/l	PO43-	SPEK	BAS ISO 6878
ortofosfati	mg/l	PO43-	SPEK IC	BAS ISO 6878 BAS EN ISO 10304-1
silikat	mg/l	SiO2	ICP/MS; SPEK	DIN 38406-29
kalcij	mg/l	Ca2+	VOL IC	BAS ISO 6059 BAS EN ISO 14911
magnezij	mg/l	Mg2+	VOL IC	BAS ISO 6059 EN ISO 14911
natrij	mg/l	Na+	AAS IC FAAS	BAS ISO 9964-1; 9964-2; 9964-3 BAS EN ISO 14911 EPA 7000
kalij	mg/l	K+	AAS IC FAAS	BAS ISO 9964-1 BAS EN ISO 14911 EPA 7000
mangan	mg/l	Mn2+	ICP/MS ETAAS;	BAS EN

			SPEK	ISO 11885 BAS EN ISO 14911 BAS EN ISO 6333 EPA 7000
železo	mg/l	Fe ²⁺	ICP/MS ETAAS SPEK	BAS EN ISO11885 BAS EN ISO 6333 EPA 7000
hidrogenkarbonat	mg/l	HCO ₃ ⁻	VOL	BAS EN ISO 9963
sulfid	mg/l	S ²⁻	SPEK	BAS ISO 10530 BAS EN ISO 9963- 2
karbonati	mg/l	CO ₃ ²⁻	VOL	DIN 38409- 7 BAS EN ISO 9963- 2
bor	mg/l	B	ICP/MS SPEK	DIN 38406- 29 BAS EN ISO 11885 BAS ISO 9390
aluminij	mg/l	Al	ICP/MS ETAAS	DIN 38406- 29 BAS EN ISO 11885 EN ISO 12020 EPA 7000
antimon	mg/l	Sb	ICP/MS ETAAS	DIN 38406- 29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
arsen	mg/l	As	ICP/MS ETAAS	DIN 38406- 29 BAS EN

				ISO 11885 BAS EN ISO 11969 EPA 7000
bakar	mg/l	Cu	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
barij	mg/l	Ba	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 14911 EPA 7000
berilij	mg/l	Be	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
cink	mg/l	Zn	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS EN ISO 8288 EPA 7000
kadmij	mg/l	Cd	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS EN ISO 5961 EPA 7000
kobalt	mg/l	Co	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
kositar	mg/l	Sn	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000

litij	mg/l	Li	ICP/MS FAAS IC	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000 BAS ISO 14911
hrom (ukupni)	mg/l	Cr	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS EN 1233
molibden	mg/l	Mo	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
nikl	mg/l	Ni	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS ISO 8288 EPA 7000
selen	mg/l	Se	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS ISO 9965 EPA 7000
srebro	mg/l	Ag	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
stroncij	mg/l	Sr	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
olovo	mg/l	Pb	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 BAS ISO

				8288 EPA 7000
vanadij	mg/l	Va	ICP/MS ETAAS	DIN 38406-29 BAS EN ISO 11885 EPA 7000
uran	mg/l	U	ICP/MS	DIN 38406-29
živa	mg/l	Hg	AAS-HP ICP/MS Fluores metoda obogaćenja amalgamiranjem	ISO 5666 NS BAS ISO 5666 BAS EN 1483 NS BAS EN 1356 BAS ISO 16590

Legenda:

EL - elektrometrijsko mjerenje

TUR - turbidimetrijsko mjerenje

SPEK - spektrofotometrijsko mjerenje

GR - gravimetrijsko mjerenje

VOL - volumetrijsko određivanje

IC - jonska hromatografija

FAAS - atomska apsorpcijska spektrometrija, plamena tehnika

AAS HP - atomska apsorpcijska spektrometrija, tehnika hladnih para

AAS - atomska apsorpcijska spektrometrija

GC/EC - plinska hromatografija s detektorom na zahvat elektrona

ISE - jonsko-selektivna metoda

ICP/MS - induktivno sklopljena plazma i maseno selektivni detektor

HPLC - tečna hromatografija

ETAAS - elektrotermalna atomska apsorpcijska spektrofotometrija

GC/EC - plinska hromatografija s ECD detektorom

Preuzeti bosanskohercegovački standardi dostupni su korisniku na Institutu za standardizaciju Bosne i Hercegovine.

III. MIKROBIOLOŠKE METODE

Parametar	Standard-metoda
Escherishia coli	BAS ISO 9308-1 MF i 9308-2 MBB
koliformne bakterije	BAS ISO 9308-1 MF i 9308-2 MBB
enterokoke	BAS ISO 7899-2
Clostridium perfringens	BAS EN 26461-1:2003; EN 26461-2:2003 (EN 26461-2:1993 ITD* ISO 6461-2:1986 ITD)
Pseudomonas aeruginosa	BAS EN ISO 12780
ukupan broj mikroorganizama na 22°C	BAS EN ISO 6222
ukupan broj mikroorganizama na 37°C	BAS EN ISO 6222

ANEKS V.

OBRAZAC ZA PODNOŠENJE ZAHTJEVA ZA PRIZNAVANJE PRIRODNE
MINERALNE/PRIRODNE IZVORSKE VODE

BOSNA I HERCEGOVINA

VIJEĆE MINISTARA

Agencija za sigurnost hrane BiH

Ulica dr. Ante Starčevića bb.

88 000 Mostar

Tel: 036/ 397-217; faks: 036/ 397-206

E-mail: agencija@zfsa.gov.ba

Popunjiva Agencija	Datum podnošenja zahtjeva, klasifikaciona oznaka i broj
-----------------------	--

Popunjiva podnosilac zahtjeva

1. ZAHTJEV ZA POKRETANJE POSTUPKA PRIZNAVANJA (zaokružiti):

(a) prirodne mineralne vode

(b) prirodne izvorske vode

2. PODACI O PODNOSIOCU ZAHTJEVA

Proizvođač (naziv firme)	
Adresa proizvođača (država, mjesto, ulica, kućni broj, poštanski broj, broj telefona i telefaksa, e-mail adresa)	
Uvoznik (naziv firme)	
Adresa uvoznika (država, mjesto, ulica, kućni broj, poštanski broj, broj telefona i telefaksa, e-mail adresa)	
Trgovački naziv proizvoda	
Ime izvora	
Mjesto korištenja izvora	

3. PODACI O PRILOŽENOJ DOKUMENTACIJI

Staviti krstić	Dokumentacija
---------------------------	----------------------

x	
"	Izvještaj o provedenim istraživanjima na izvoru (član 10. stav (1))
"	Izjava o planiranju provođenja jednog ili više tretmana (čl. 17. i 18.)
"	Za vode koje se uvoze iz države koja nije članica EU izvještaj o analizama nakon punjenja vode u ambalažu (član 22.)
"	Službeni dokument izdat od nadležnog organa zemlje članice EU (član 41. stav (5))